

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4

49 Vorträge in wörtlicher, meist eigenhändiger Wiedergabe - Cod.
Karlsruhe 3420,1

Sonntag, Karl Gottlob

[Karlsruhe], 1772-1776

[Petersohn, Christian Gottfried]: Marchius uterque populus ad unum
princiem reditu, latus, con beatus, solemni oratione in natali [...], 16 Febr
1773

[urn:nbn:de:bsz:31-99825](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99825)

Marchicis uterque populus
 ad unum principem reditu, letus, concors,
 beatus, solemnique oratione in natali
 Caroli Ludovici Marchicarum
 terrarum principis hereditarii, illustris
 Badensis Societatis Praeceptoris, intro-
 ductus est

a

Christiano Gottfriedo Peterfohn.

16 Feb. 1773. - D. 187.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint handwritten text visible on the right edge of the page, possibly from an adjacent page]

Cedite crudeles, tu cede tyrannica virtus,
 Funera que speras terrores injicis atros,
 Atroci vultu coeco confixa furori,
 Gentibus exitium metuendum saepe minaris:
 Horrida laus pereat, pereat tua gloria tristis,
 Gloria multorum miserorum sanguine florens.
 Quo tendis tandem, quo surgit fama cruenta?
 Flagitium maestis, sumesta crepae mina,
 Horrendum submen naturae tessod iniquus
 Bacchetus rabies fistens in funere tristi,
 Effundat clades, ut caelo laudibus aquet
 Postestas famam, miretur facta stupenda:
 Insa perhorrescet seorum natura furorem,
 Nomina vos Muses famam narrate virorum,
 Cingite lethales pugnas et funera lauris,
 Laudibus heroum ditam celebritate cohortem
 Spargentem facies horrendas mortis acerba:
 Ecce jacet subito lucatus splendens honoris
 Qui nuper voluit naturae bella movere

Quae saepe sumidam totus non excipit orbis
 Robore destructo patitur via squallida cymta
 Exitum potius strages exone etuentas
 Constructas aliis sed quaeis me quentur ad inum
 Orbem conantur totum regnare superbi,
 Et domini noscunt non usquam rectoris esse.
 Quare comemoras tempus lugubre malorum?
 Tempus quo civis tristi sub mole gerebat
 Jura quo vidit solari sua vota colonus.
 Illic attonitus cernebam tristia facta
 Disiectos animos flagrantis Martis amore
 Amisquis ad arna ruit, crevit discordia civis
 Quo maior fuerat rabies hostilis iniqua.
 Exhilata faciem felix Germania letum,
 Ex tenebris illis variisque crepta periculis
 Felices cives animos atollite vestros,
 En floret probitas, floret discordia suavis
 Urbes deletas, ubi saxis diruta sacra
 Excstructas iterum sapientia summa coronat.

Illud triste inquam damnosum causa nefanda
 Incola quo quisquis raptus civitibus armis
 Nunc ex causa iacet, libertas stabit ubique.
 Infelix tellus que non regnatur ab uno
 Principe, cui preest multorum diva potestas,
 Ambitio demens mortalia peccata vexat,
 Imperiosus amor, laudumque atrecta cupido,
 Infundit mentes agitans nam dissipat omnes:
 Alterius multi digno ceduntur honore
 Tandem dementes ipsi deestere credunt
 Quo prohibitas civis, quo suavis fama consistat.
 Est ea conditio stabiliq; per omnia secula,
 Gens humana nihil, vitiorum raptu favore
 Per scelus atq; nefas, magnus vult quisq; videri
 Ipsiusq; sui misis comotus amore
 Laude sibi dignum persuadet delectis esse.
 Numinis apparet fumi sumentia fumata
 Vox sonat in tonitru dulcis, sit quisq; beatus
 Mens aeterna Dei leges excogitat atq;

Hanc adhibe normam promittit dulcia, lecta.
 Est opus humanis generi nunc legibus, armis
 Armis vindictam cladesque parentibus altas,
 Armis quibus legibus profectae res publica tuta,
 Ut vigeat probitas, vigeat victoria gentis
 Libertas hominum tranquilla pace fruatur.
 Splendida maiestas legum, sapientis imago,
 Frenat perverfos, infirmos ipsa tuetur,
 Cum populis populos reges cum regibus aequis,
 Sed legum mihi didicist coniungere virtus.
 Amotis armis fueret retulactia ueca,
 Vastaret terras audacia moesta latronum,
 Legibus amotis orbis mos fata videret.
 Quodvis confilium civi variatus ab omni
 Et veluti sensu vitruatus tendere contra
 Ni praeceps quidam mentes coniungit ad unam,
 Pareat huic omnis dum seruat iura colenda.
 Perpetuus motus sed misceat cuncta tumultu,
 Cives imperium nisi noferunt principis ipsi.

Cum plures cupiunt terram regnare superbi
 Quos furor et fœdus turpis comitatus ubique.
 Unde tot cummae tristes Teutonica tellus
 Per multos annos curvisq; legibus almis,
 Barbaries populi fuerat non rege subacta
 Se summam terre regnantem quisque putavit
 Cuius terrores incussit dextra reganda.
 Certabant plures cui sit suprema potestas
 In partes multas sepiissime regna secata
 Tempore que nullo coniunctos ira perennis.
 Hoc commune malum damnosum tristici origo
 Quasi avit cives Badenſis terra beata
 Infelix olim variis agitata periculis
 Exilio misero bestiali hæc neſte laborans.
 Illic Chriſtophorus patrio commotus amore
 Illuſtris princeps præclarum credidit ope
 Diviſit terras miras virtute paratas
 Non mens infans credebatur dampna futura

Confitis sancto placuerunt vota salutis
 Postremo cives ac cetera fera nepotum
 violenter hoc factum, cernit que fata secuta.
 Absit sed longe cunctorum varia querela
 Absit quod turbat gaudentia pectora nostra,
 Gaudia vos omnes nullo moerore seruent.
 Commemora patria nobis non flebile tempus
 Tempus Musa tace, quo dira insania belli
 Armarum rabies furibundus Martius horror
 Baclenses cives moestum conglauis in enses.
 Quo princeps Fortis pro libertate tuenda
 Terris servitium patriis auferte futurum,
 Presenti populo populos qui tessuis omnes
 Cuius percussum flagrant arma per orbem
 Distulsi, fidens indixit bella carente.
 Cornitibus copiae pugnam ferrumq; coruscant,
 Mortis imago volat glomeratus in aere nimbus
 Prostratos cernit, dilectos cernit amicos,
 Pro patria dulci pugnantes more leonum

Nefas quo fato succumbit belluca virtus.
 Hosti felici pugnat audacia cedit
 Tempus Musa sacra quo gens inimica furebat
 Perniciem querens crudeli anicta mucrone
 Horrificis flammis patriam vastavit abique,
 Agri caelesti caenerunt diruta lecta
 Expulsi cives viderunt arva relicta
 Scanditque genus Scythas exercuit omne
 Cuius adhuc nobis constant vestigia moesta.
 Hostilis rabies tandem supererat illuc,
 Linoquebant patriam principi et principis aula,
 Sedibus infans nullis vis absa repercid.
 Aeterna tenebrae nec non oblivio rerum
 Cuncta legat serpens manentis, per omne sepulta.
 Sed veneranda dies quae luctus deleat omnes
 Mavis Insuper hanc sed festiva voluptas
 Ingenni cives mentes extollite vestros,
 Hic princeps laetas, laeti quem cernite cuncti.
 Cernite Puellenfer terras ac aurea lecta,

Principis imperium felix memorabile vobis
 Illustrem Carolum generosa in stirpe coactum
 Consilium quoddam, summi qui fallere nefcit
 Insuper frontem voluit velare corona
 In serie vitata marorum dignus habetur
 Splendida qui teneat terrarum sceptrum duarum
 Emicat ex vultu mixta gravitate voluptas,
 Mentis maiestas ad maxima nata videtur,
 Et gentes didicit bonitas regere poterna
 Se dominum credit agnoscentes regna supremi
 seu miseram terram quam regnat dira libido
 Si se non infum flectit qui mille gubernat,
 Si coniuncta manet non cum virtute potestas,
 seu infelicem, principi hui talia sentit.
 Non illum cernes, ubi de furtivitate plorat,
 Non ubi dira cohors caedes et funem fuitat,
 Furcibus furtis rabie comitata reganda
 Bacchatur perdit mortales labe carentes
 Non ubi ^{semper} dira cohors caedes et funem fuitat
 Atque Jugam furtivam furtis pro nunciis atria,

Infans scriptum arripit concordia suavis
 Splendet prosperitas, splendent ea verba salutis:
 Tardus benedictam, velox ad premia posce.
 Praefatus namque stat gaudens civis ingenio
 Accedit patriae patriam clementia nolet.
 Civis, mortalis cernit se nomen habere
 Principis auxilio letus confidit amico.
 Dives cui rerum cunctarum copia larga,
 Laudat naturam quae profert splendida dona
 Delitiae sensis contento in pectore motus,
 Sed quisquis felix, est principis alma voluntas;
 Divitiis nullis eius non invictet unquam,
 His similes letus, concors et pace beata.
 Mestus stat maeffo letatus principe lato
 Ingenium civis Badensem. crescere firmum
 Cernit, miratus felix sit patria dulcis.
 Omnipotens implet praestantia vota precantibus
 Exoptat civis quod vult sapientia summa
 Optatis sanctis respondent facta supremi.

Prosperitas crevit Florent Badensia lecta
 Principe cum digno sui surgit patria felix
 Felicem Carolum misit terra beata.
 Ad summum numerum natus qui temperat orbem
 Mittit religio probitas ardentia vota,
 Ante pedes sanctos volubenter supplicia voce
 Ut sit per stirpem Badensem quisque beatus.
 Dulcis spes videt, videt fiduciam tandem
 En altus Carolus generosi patris imago
 Ea laures eius virtutes exprimit omnes
 Natus, successor magno qui nomine dignus.
 Dignus, qui regnet populorum pectora lecta
 Hec vos Felices felici principe cives
 Principe, qui clisistis genti prope beata.
 Gaude stat letus Musis comitatus ab almis
 Artibus ingenuis nil est incunctius ipse,
 Quod non sitat splendor qui sit virtutis honeste
 Atque quod ostendunt virtutum dedecus omni.
 Excellens animus miris qui surgit ad altum

Egregium credit, viridulis noscere rotund
 Principis et musas divinas esse decorem.
 Manum studio mens ingeniosa tenetur
 Crescit amor prestans, crescit laudanda voluntas
 Quo plures cupiunt splendore hoc esse parati
 Musarum sedes iam sunt stabuntque, per illum
 Semper florebunt, ut surgit gloria magna
 Nequaquam decipiant cives Solemnia vota
 Non illis terret Musarum mœsta ruina.
 Ostendunt artes preclaræ munera cuncta
 Qui sit moribus quamnam summa potestas
 Principis ac ipsi sapientis munera monstrant.
 Exultate animos vos cives ardentis annis,
 Optimus hic princeps patris patriæque corona,
 Ut regnat Saxonis, ut civis munera civis
 Ac ut homo tandem promittit cuique levamen.
 Prope civitas sanctam terram misere beatam
 Rursus ubi Carolus Baclensia sceptrum tenebit

Badenſis ſtupremum ſplendorem, cerne columnam.
 In gens heroum ſancto pro numine paſſa
 In tandem terram Badenſem reſpice Muſa
 Qua triſtis rabies gentis bacchata nefanda
 Qua ſcelerata cohors funeſto tanta furore
 Spirauiſt cedere vere pietatis amicis,
 Qua ſeritas atrox qua moeſta inſcitia rerum
 Perverſas mentes denſa caligine tenuit:
 Belligis Floret non ferro cineta clemente
 Supremum numen colitur pietate ſarſata
 Expulſis tenebris ſapientia progredit utique,
 Qua belli genitrix regum diſcordia triſtis
 Quotidie cives damnis agitauerat atris
 Sic nunc ſceptra tenet Carolus, pax alma triumphat
 Badenſis terre civis letatur uterque
 Coniunctam patriam cernit cum principe digno
 Eſt, inquit, felix qui inſuſ paret amicis.
 Inſigni mentem circumdat ſumma voluntas

Accedite fratres, medicis gaudia quoque
 Carmine iam, populam Caroli bonitate beatum
 Cui quaso cives dubitatis principis esse.
 Accelerant omnes, illi clementia ducit
 Quidquid religio prohibitas efflagitat unquam
 Hoc implet princeps, implentur vota salutis
 Illi certatim gratantur pectore laeto
 Cui facile fuerat Badenensium iungere stirpem
 Haec aut illius sapientia summa putabit
 Quod bonitas eius cives allegerit omnes.
 Ut patriae patrem veneratibus turba beata
 Gaudia qui querit, sed vult ut quisque triumphet
 Prosperitas eadem civi fuerat ab omni
 Optimus huius princeps promittit et optima cura,
 Quae nunc a cunctis hilari pietate coluntur
 Exultant omnes, acclamant, plaudite cives,
 Per Carolum patriam felicem cessite terram.

Sic quisquis tenetis duplices ad fideles palmas
 Hoc firmum numen mittuntur vota salutis
 Principe pro digno, Badenfi semper beata,
 Laetitia laudes solemniter cincta tropaeo
 Adspiciens Carolum iam cantat Musa sacrata
 Quo surgit mire, quo laus et gloria floret
 Accelera dicit, tutorem cerne potentem
 Suppetias abbas summa gravitate coniscas
 Hunc arbes florent en sentis gaudia principis
 Numeris ad summi te volue altaria sancta
 Ut conferret eum res maesta pericula rerum
 Ut multos annos almo latore suavis
 Engerum cives probitas et patria dulcis
 Arcolumem videant Carolum sent optima vota
 Optima si coniux illustri principe digna
 Sic Carolina viget, natum flante columna
 Tempus edax rerum fortisq; molesta dicit
 Non minuat vires damnum non affert ullum
 Ipsi letitiae sit tandem fera peractus

Pro geniem cernens patris patriæque decorem
 Sentias ut mater letifuma gaudia quoque
 In fine natum patris virtute paratum
 Nunc animo cernat, Gloria scripta tenentem,
 Optima iam sperat manus nil indole mite
 Civibus ut invenis promittit dulciora quoque
 Se nunquam monstrans illorum fallere vota
 Sacras sedes Musarum cernite cives
 Quas magni Caroli Ludovici cura tectus
 Ecce sodalitium defendit, saulsi amice
 Apparet vobis cultoribus artis honesta
 Tutela dulcis, nunc exoptabile spilus
 Sub regno suavi, clarebit gloria vestra
 Sublimis gravitas, maiestas emicat inde
 Musis auxilium, prouidet, sapientia summa
 Ut vigeant artes, in fine maxima cura
 Musarum sedes silendent doctoribus abris
 Perire letitiam sumam, pudentia iuventus
 Principis illustri, missa suffulta labore

Quasi presagit populos hoc esse beatos
 Aus artis in die venerandus splendor adorat.
 Ad tibi sit votum gaudenti a pectore missum
 Audis ut sumus felicem sapientis illum
 Aus laeto felix Badenensis terra triumphat
 Inq; sodalium quo staret lingua latinum
 Tu pudiosa cohors Carolo confida potenti
 Stante illo stas felix illoq; beato
 Aus dubitas unquam judicentem cernere columnam
 Alentem sapiens princeps se protegit alma
 Pro Benefidis auxilium summa pietate colendi
 Expecta letus semper Musae fautoris amici
 Ingenium variis doctrinis artibus orna
 Tutorem cernes, cernes illumque patrum
 Doctus vigeat venerandi cum paterna
 Erigat ille tuis firmulas virtutis honestae
 Meri sua incunabo studiorum flagret amore
 Quam summa laudes cum ubiq; sequatur honore
 Hoc age postremo maneat tibi grati voluntas
 Atque viris stabilem dignis exproce salutem
 Jamam cum patria peritura tempore nulla